

Anden; thi jeg veed ikke nogen Anden, der kan være Tale om; men jeg skal slet ikke dvæle derved. Det er Noget, som er temmelig utvivlsomt, at disse Forfatterinders Bøger have været almindelig læste og læste af en stor Del af Befolkningen med Interesse og ogsaa med Nytte. Smagen er overordentlig forskjellig og ogsaa Trangen til Literatur. Det er vist ikke Alle, der have Smag for den samme Literatur, som det ærede Medlem maaske nu mener er den nyttigste, mest fremstredne idetmindste i kulturhistorisk Henseende, i Henseende til æsthetisk Interesse; thi det afhænger af Alderen, det afhænger af Udviklingen. Det ærede Medlem vil vist indrømme mig, at der er mange Bøger, som ere fortrinlige, og som have stor Betydning i æsthetisk Henseende for fuldvogne Personer, men som for Halvvoagne, for unge Piger, for Mennesker i Overgangsalderen og for Børn ere en fuldstændig umulig Lektüre; fordi disse mangle Betingelserne for at forstaa den paa den rigtige Maade. Men for den Art Mennesker maa der ogsaa skrives Noget. Som Verdens Gang nu er, skulle alle Mennesker have Noget at læse. Jeg tror, at det er en Misforstaaelse. Jeg tror, at det var bedre, om Folk læste meget mindre, at de ikke læste, før de vare modne og kunde taale den Slags Ting, som kræver nogen Karakter og Aandsdannelse for at kunne fordyes. Jeg vil indrømme, at som Verden er, kræves der Lektüre i en ganske overordentlig Mængde, og der maa stiftes Lektüre tilveie af afspredende, opmuntrende og vækkende Art, ikke blot for de fuldmodne Mennesker, men ogsaa for de andre, der mangle Betingelserne i Henseende til Dannelse og Alder for at kunne nyde godt af den Literatur, der staar paa Tidens Høide. Dette Savn udfyldes for en stor Del af Forfattere, der skrive folkelige Bøger, og af Forfatterinder, og der er samme Grund til dels til at understøtte begge. Jeg indrømmer naturligvis, at de, der skrive for Befolkningen paa Landet, have en anden og noget større Betydning, men det er noget Sigtende, det er ogsaa en literær Virksomhed, der har sin Betydning ikke i egentlig æsthetisk Henseende, men navnlig fordi den byder en Del af Befolkningen et Underholdningsmiddel, som samtidig er vækkende uden at være til Skade for den, fordi det passer til den Udvikling, den for Tiden staar paa. I den Henseende have disse Damer virket overordentlig meget; det kan gjerne være, at adskillige af disse Skrifter, naar man stiller sig paa et kritisk Standpunkt, kunne findes latenterlige og gjøres Nar af, men det er ganske

uberettiget, thi det Standpunkt, vi her stille os paa, er slet ikke det kritiske, men Spørgsmaalet er kun, om de have udfoldet en Virksomhed, der har været til Nytte for visse Mennesker, og det kan det ærede Medlem ikke bestride og vil han vistnok heller ikke bestride. Nu veed jeg nok, at der gives en Overlegenhed, som overhovedet ved alle Leiligheder betragter Kvinderne som umulige og uduelige, saa snart det kommer an paa at skrive eller gribe ind paa andre Omraader, som anses for at være Mandens udelukkende Dominium. Men det troede jeg ikke, at det ærede Medlem billigede. Jeg tror, at han indrømmer, at Kvinden kan have ikke blot en Ret, men virkelig ogsaa en Evne til at gøre sig nyttig ogsaa paa de aandelige Omraader, naar hun begrænses sig indenfor sin Sfære, og jeg finder det derfor mærkeligt, at dette ærede Medlem ved den første Leilighed, hvor Folkethinget viser nogen Billighed, nogen Ridderlighed ligeoverfor Kvinder, der ogsaa have arbejdet i det Offentliges Tjeneste, da vil træde op og slaa et Slag til den Bevilling, saaledes som han har gjort det. Det forekommer mig ikke at være korrekt, og jeg forstaaer ikke, hvorfor det ærede Medlem har gjort det; men da han har gjort det, vil jeg dog paa Udvalgets Begne tillade mig at nedlægge en Sindsigelse derimod, thi jeg anser det for urigtigt, at det ærede Medlem har fremført det, og jeg tror ikke, det saa staa sin Prøve for en virkelig rolig politisk og finantsiel Kritik. Det er meget muligt, naar man anlægger en æsthetisk Maalestok, at det ærede Medlem da kan faae Ret, det vil jeg slet ikke disputere med ham om her, men det er slet ikke den Maalestok, der har været anlagt af os, det er den sociale Maalestok, og det Spørgsmaal vi have stillet os, er dette: Have disse Kvinder gjort Nytte? Og er der Grund til, at de skulle have denne offentlige Understøttelse, og saa siger jeg: De have gjort Nytte, ligesaa megen Nytte som Mangfoldige af de Mænd, som man giver offentlig Understøttelse. — Dernæst gif det ærede Medlem over til at omtale Bevillinger, der ere givne under Konto VI A, hvor han ogsaa kritiserede den Maade, hvorpaa disse Bevillinger vare givne. Der maa jeg ogsaa være uenig med det ærede Medlem. Jeg forstaaer ikke, hvorledes det ærede Medlem kan sammenligne vor ubestridelig første Forfatter-Begavelse Drachmann med Goldschmidt. Den Betragtning, det ærede Medlem gjorde gjældende, at man ikke burde gjøre Forskjel paa faste Understøttelser til Forfatterne for at undgaa mulige Misbhændinger og Sammenligninger, kunde maaske have en vis Be-